

Vejledning til Hamiltons Angstsкала (HAMA) Scoringsark

1. Angst

Omfatter irritabilitet, bekymring, utryghed, frygt, stigende til panik. Det kan ofte være vanskeligt at skelne mellem den af patienten oplevede angst (de psykiske eller centrale angstfænomener) og de fysiologiske ("perifere") objektive iagttagende angstmanifestationsformer, fx hænderysten og øget svedtendens. Der lægges imidlertid vægt på patientens rapport om bekymring, utryghed, usikkerhed, frygt- og panikoplevelser. dvs. den psykiske eller mentale ("centrale") angstoplevelse.

- 0 Når patienten hverken er mere eller mindre bekymret og selvusikker end vanligt.
- 1 Når patienten angiver at være noget mere anspændt, irritabel eller selvusikker end vanligt.
- 2 Når patienten klart fremhæver at befinde sig i en tilstand præget af bekymring og utryghed, som det er svært at kontrollere og som derved kan forstyrre ham i det daglige arbejde.
- 3 Når angsten eller utrygheden i perioder er meget udtalt med karakter af panikoplevelser, dvs. angsten bliver ukontrollabel og dermed delvist interfererer med de daglige aktiviteter.
- 4 Den psykiske angst er meget udtalt. Påvirker mere konstant patientens daglige adfærd.

2. Anspændthed

Omfatter manglende evne til at slappe af, nervøs uro, spændinger i kroppen, rysten og skælven, hvileløs træthed.

- 0 Når patienten hverken er mere eller mindre anspændt end vanligt.
- 1 Når patienten angiver at være noget mere nervøs og anspændt end vanligt.
- 2 Når patienten klart fremhæver at befinde sig i en tilstand præget af manglende evne til at slappe af, indre uro, som han har svært ved at bekæmpe.
- 3 Når anspændtheden er svær at kontrollere, interfererer delvist med de daglige aktiviteter.
- 4 Når anspændtheden er så udpræget, at den klart interfererer med de daglige aktiviteter.

3. Fobisk angst

Herved forstås angst, som opstår, når patienten befinder sig i særlige situationer. Disse situationer kan være åbne eller lukkede rum, det at stå i kø, at køre i bus eller med tog. Patienten skal opleve lindring ved at undgå at komme i sådanne situationer. Det er vigtigt at bemærke sig, at der ved vurderingen her lægges vægt på, om der i forbindelse med den aktuelle episode har været tale om en mere fobisk angst end vanligt, idet det er ændringen fra habitualtilstanden, som vurderes.

- 0 Ikke til stede.
- 1 Tvivlsomt til stede.
- 2 Når patienten har haft oplevelsen af fobisk angst, men var i stand til at bekæmpe den.
- 3 Når patienten har haft svært ved at bekæmpe sin fobiske angst, som derved delvist har forstyrret patientens dagligdag.
- 4 Når den fobiske angst i udpræget grad har grebet forstyrrende ind i patientens dagligdag.

4. Søvnforstyrrelser

Dette item omfatter alene patientens subjektive oplevelse af søvnlængde (antal timer pr. døgn) og søvndybde (let eller afbrudt søvn versus dyb eller fast søvn). Til grund for bedømmelsen lægges forløbet af de foregående 3 døgn, uanset igangværende behandling med hypnotika eller sedativa.

- 0 Vanlig søvnlængde og søvndybde.
- 1 Ved let nedsat søvnlængde eller let afbrudt søvn, fx indsovningsbesvær, men uden ændring i søvndybden.
- 2 Når søvndybden yderligere er blevet mere overfladisk; søvnen klart afbrudt, men søvnlængden stadig er over halvdelen af den vanlige.
- 3 Når såvel søvnlængden som søvndybden er betydeligt ændret, således at patientens rykvise søvn sammenlagt kun udgør nogle få timer pr. døgn.
- 4 Når det er vanskeligt at tale om søvnlængden, fordi patientens søvndybde angives at være så overfladisk, at der mere er tale om minutters indslumring eller blunden end om egentlig søvn.

Vejledning til Hamiltons Angstskala (HAMA) Scoringsark

5. Koncentrationsforstyrrelser

Dette item omfatter den nedsatte psykiske og mentale aktivitet.

- 0 Vanlig intellektuel aktivitet.
- 1 Må anstrenge sig mere end sædvanligt for at samle tankerne om sit arbejde.
- 2 Selv ved anstrengelse er det svært for patienten at koncentrere sig. Er mindre initiativrig end sædvanligt. Bliver hurtigere "hjerne trætt".
- 3 Har yderligere koncentrationsbesvær. Er ubeslutsom, uden initiativ. Har svært ved at følge med i TV eller læse avis. Der lægges vægt på patientens subjektive oplevelse af koncentrationsbesvær, men der scores 3, hvis der ikke er overbevisende objektive tegn herpå under interviewet.
- 4 Har vanskeligt ved at følge med i en almindelig samtale, hvilket der er klare tegn på under interviewet.

6. Nedsat stemningsleje

Omfatter såvel den verbale som den nonverbale tilkendegivelse af patientens oplevelse af tristhed, nedtrykthed, modløshed, håbløshed og hjælpeløshed.

- 0 Ikke til stede.
- 1 Let tendens til at være nedstemt, ilde til mode, i dårligt humør.
- 2 Klarere tegn til nedsat stemningsleje, virker moderat nedtrykt, men virker ikke håbløs.
- 3 Stemningslejet kraftigt nedsat, evt. ledsaget af nonverbale tegn (fx gråd). Giver udtryk for håbløshed.
- 4 Stemningslejet meget svært nedsat med klare tegn til håbløshed eller hjælpeløshed.

7. Generelle somatiske klager (motoriske)

Omfatter mathed, stivhed, ømhed gående over i egentlige smerter, som mere eller mindre diffust er lokaliseret til muskelapparatet, fx smerter i nakke- og skulderåg, muskulær hovedpine.

- 0 Når patienten hverken er mere eller mindre stiv eller øm i sine muskler end vanligt.
- 1 Når patienten angiver at være noget mere stiv eller øm i sine muskler end vanligt.
- 2 Når klagerne får karakter af smerter.
- 3 Når muskelsmerterne delvist interfererer med patientens daglige aktiviteter.
- 4 Når muskelsmerterne er så udtalte, at de i udpræget grad interfererer med patientens daglige aktiviteter.

8. Generelle somatiske klager (sensoriske)

Omfatter øget træthed og svaghed gående over i egentlige funktionsforstyrrelser af sanseapparatet, fx øresusen, synsforstyrrelser, varme- eller kuldefornemmelser eller prikkende fornemmelser i huden.

- 0 Er ikke til stede.
- 1 Når det er tvivlsomt, om patientens angivelse af at være generet af trykkende eller prikkende fornemmelser (fx i ører, øjne eller hud) er mere udtalt end vanligt.
- 2 Når de trykkende fornemmelser i øret får karakter af øresusen, i øjet som synsforstyrrelser, i huden som generende, prikkende fornemmelser eller paræstesier.
- 3 Når de generelle sensoriske klager interfererer med patientens dagligdag.
- 4 Når de generelle sensoriske klager er så udtalte, at de i udpræget grad interfererer med patientens daglige aktiviteter.

9. Kardiovaskulære klager

Omfatter takykardi, palpitationer, trykken for brystet, brystmerter, dunkende fornemmelse i blodårerne, besvimelsestendens.

- 0 Er ikke til stede.
- 1 Tvivlsomt til stede.
- 2 Når de beskrevne kardiovaskulære symptomer er til stede, men patienten er i stand til at bekæmpe dem.
- 3 Når patienten indimellem har vanskeligt ved at bekæmpe de kardiovaskulære symptomer, således at de delvist interfererer med de daglige aktiviteter.
- 4 Når de kardiovaskulære symptomer er så udtalte, at de klart interfererer med de daglige aktiviteter.

Vejledning til Hamiltons Angstsкала (HAMA) Scoringsark

10. Respiratoriske klager

Omfatter pressen eller sammensnøringsfølelse i hals eller bryst, dyspnø gående over i kvælningfølelser.

- 0 Ikke til stede.
- 1 Tvivlsomt til stede.
- 2 Når de respiratoriske symptomer er til stede, men patienten kan kontrollere symptomerne.
- 3 Når patienten indimellem har vanskeligt ved at bekæmpe de respiratoriske symptomer, således at de delvist interfererer med de daglige aktiviteter.
- 4 Når de respiratoriske symptomer er så udtalte, at de klart interfererer med de daglige aktiviteter.

11. Gastrointestinale klager

Omfatter synkebesvær, sugende følelse i maven (halsbrand eller brændende følelse i maven, mavesmerter i forbindelse med måltiderne (oppustethed, kvalme, opkastninger), borborygmi (maverumlen), diarré eller obstipation.

- 0 Ingen gastrointestinale klager.
- 1 Når det er tvivlsomt, om patientens klager adskiller sig fra det for patienten vanlige.
- 2 Når én eller flere af de ovennævnte gastrointestinale klager er til stede, men ikke interfererer med de daglige aktiviteter.
- 3 Når de gastrointestinale klager delvist interfererer med de daglige aktiviteter. fx tendens til at have besvær med at kontrollere afføringen.
- 4 Når de gastrointestinale klager er så udtalte, at de klart interfererer med de daglige aktiviteter.

12. Urogenitale klager

Omfatter hyppige eller mere imperative miktionser, menstruationsforstyrrelser, nedsat seksuel interesse eller evne.

- 0 Ingen urogenitale klager.
- 1 Når det er tvivlsomt, om patientens klager adskiller sig fra det for patienten vanlige.
- 2 Når der er lette urogenitale klager.
- 3 Når de urogenitale klager indimellem er meget udtalte. fx tendens til at have besvær med at kontrollere vandladningen.
- 4 Når de urogenitale klager er udtalte og konstante. fx besvær med at kontrollere vandladningen.

13. Øvrige autonome klager

Omfatter mundtørhed, rødmen eller bleghed, øget svedtendens, svimmelhed.

- 0 Ikke til stede.
- 1 Tvivlsomt til stede.
- 2 Til stede i let grad.
- 3 Når de ovennævnte autonome klager delvist interfererer med de daglige aktiviteter.
- 4 Når de ovennævnte autonome klager er så udtalte og konstante, at de klart interfererer med de daglige aktiviteter.

14. Generelle kliniske fund ved interviewet

Man observerer, om patienten ved interviewet har virket anspændt, nervøs, urolig, pillende, rastløs, tremulerende, bleg, hyperventilerende eller svedende. På baggrund af sådanne observationer vurderer man globalt efter følgende skala:

- 0 Virker ikke angstpræget.
- 1 Det er tvivlsomt, om patienten er angstpræget.
- 2 Patienten har virket let angstpræget.
- 3 Patienten har virket middelsvært angstpræget.
- 4 Patienten har virket udtalt angstpræget.